

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSÁNAK HIVATALA
RENDESZETI IGAZGATÓSÁG
AZ ENSZ ÁLTAL AKKREDITÁLT NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNY

Az alapvető jogok biztosának

JELENTÉSE

az RI-AJBH-3/2020. számú ügyben,
rendőrségi panasz eljárás tárgyában.

Érintett szerv(ek): *B. városi Rendőr-főkapitányság *. kerületi
Rendőrkapitányság*

2020. hónap

Az eljárás megindítása

A panaszos¹ (a továbbiakban: panaszos) 2019. december 20-án panaszt terjesztett elő a 2019. december 17-én foganatosított rendőri intézkedés elmulasztásával szemben.

A panaszos beadványában sérelmezte a rendőri intézkedés elmulasztását, valamint a rendőri intézkedés részrehajló voltát.

Tekintettel arra, hogy a beadványban megfogalmazott sérelmek felvetik a panaszos alapvető jogainak sérelmét, továbbá figyelemmel a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. §-ának (1) bekezdésében, valamint az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény 18. §-ának (1) bekezdésének f) pontja és a 39/F. §-ában foglalt hatásköri szabályokra, vizsgálatot indítottam.

Az Országgyűlés a *Kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény, valamint egyes törvényeknek a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvénnyel kapcsolatos módosításáról szóló 2019. évi CIX. törvénnyel az alapvető jogok biztosának hatáskörébe utalta a rendészeti panaszok kivizsgálásának lehetőségét. Ennek megfelelően immár e kifejezetten hatósági eljáráshoz kapcsolódó, azt kiegészítő ombudsmani típusú vizsgálat is az alapvető jogok biztosának feladata.*

A panaszos sérelmezte, hogy nem tudott ügyében feljelentést tenni. A feljelentés a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény szerinti – büntetőeljárás megindítását célzó – eljárási cselekmény, amely nem tárgya jelen rendőrségi panasz eljárásnak.

Az érintett alapvető jogok

- A magánélethez való jog [Alaptörvény VI. cikk (1) (2)]
- A tisztességes eljáráshoz, megfelelő ügyintézéshez való jog [Alaptörvény XXIV. cikk]

Az alkalmazott jogforrások

- Magyarország Alaptörvénye [a továbbiakban: Alaptörvény]
- Az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény [a továbbiakban: Ajbt.]
- A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény [a továbbiakban: Ptk.]
- A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény [a továbbiakban: Btk.]
- A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény [a továbbiakban: Szabs. tv.]
- A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény [a továbbiakban: Rtv.]
- A rendőrségi szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet [a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat]

¹ Az Ajbt 39/L§ (1) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

A tényállás megállapításai

I. A panaszbeadvány

2019. december 17-én 9 óra 30 perckor a panaszos rendőri intézkedést kért a bérelt lakásához mert a lakás bérbeadója megpróbált oda bejutni, valamint el akarta küldeni őt és kiskorú gyermekét a lakbérfizetési-, valamint a közüzemi díjfizetési kötelezettség teljesítésnek elmaradása miatt. A panaszos – állítása szerint – megfelelően eleget tett e kötelezettségeinek, és nem volt joga a bérbeadónak, hogy a lakóhelyük elhagyására kényszerítse őket.

A panaszos ügyvédjét is értesítette, aki szintén bejelentést tett a rendőrségen. A járőrök a lakáshoz 9 óra 30 perckor érkeztek meg, a panaszos megmutatta a rendőröknek a bérleti szerződést, akik – miután meggyőződtek annak érvényességéről – biztosították panaszost arról, hogy addig maradhat a lakásban, ameddig nincs a bérbeadónak bírósági végzése arról, hogy el kell hagynia azt.

Ezután a rendőrök beszéltek a bérbeadókkal, akik a társasház előtt várakoztak, majd be akartak menni a bérbeadókkal együtt a lakásba. A panaszos, amikor meglátta, hogy a bérbeadók is az ajtaja előtt várakoznak, meg akarta tartani az ajtót a kezével, hogy meggátolja a bérbeadók behatolását a lakásba, de az egyik bérbeadó nagy erővel belökte az ajtót. A panaszos megkérdezte a rendőröket, hogy beengedheti-e a bérbeadókat, akik ehhez jóváhagyásukat adták, ezért megengedte, hogy bejöjjenek, mert úgy érezte, nem történhet baj a rendőrök jelenlétében.

A lakás bérbeadója erőszakosan lépett fel a panaszossal szemben, be akarta lökni a házba, kiabált a panaszossal a rendőrök jelenlétében, és utasította, hogy azonnal hagyja el a lakást.

A panaszos közben ismét felhívta az ügyvédjét, és kihangosította a telefont, hogy a jelenlévők is hallhassák az ügyvéd által elmondottakat. A bérbeadó elkezdte dobálni a panaszos személyes tárgyait. Amikor a panaszos a szétdobált dolgait össze akarta szedni, a bérbeadó meg akarta ütni őt, de a bérbeadó felesége elkapta a lendülő kezét, hogy ne tegyen ilyet. A panaszos állítása szerint a rendőrök nem léptek közbe, csak végignézték a jelenetet.

Ekkor a panaszos ismételten kérte – a továbbra is a lakásban tartózkodó – rendőrök segítségét, akik azt válaszolták, hogy „asszonyom nem segítünk, mert jogtalanul tartózkodik az ingatlanban”.

A bérbeadó a rendőrök jelenlétét kihasználva a panaszost írásbeli nyilatkozattételre készítette, amit teljesített a panaszos azért, hogy ne kényszerítsék őt a lakás elhagyására, valamint hogy személyes tárgyait ne vigye el a bérbeadó.

A panaszos bízott abban, hogy nem érheti baj a rendőrök jelenlétében, de a rendőrök nem segítettek.

Az eset után a panaszos bement a B. városi Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) *. kerületi Rendőrkapitányságra (a továbbiakban: Rendőrkapitányság), ahol feljelentést kívánt tenni a bérbeadóval szemben, illetve panasszal kívánt élni a rendőri mulasztással szemben. Feljelentését nem rögzítették, pusztán tájékoztatták a jogorvoslati lehetőségeiről. Ebből az okból kifolyólag a panaszos elment a BRFK-ra, ahol szintén feljelentéssel kívánt élni, de ott sem járt sikerrel. Másnap elment újból a Rendőrkapitányságra, ám ott is pusztán panasszal sikerült élnie.

2. A rendőrség álláspontja

A panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kértem a rendőrségtől a panaszolt intézkedésről, valamint kértem, hogy küldjék meg az azzal kapcsolatos további rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel összefüggésben a rendőrség álláspontját.

a) A Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztató levele a következő információkat tartalmazza:

2019. december 17-én 9 óra 7 perckor a panaszos bejelentést tett a 112-es hívószámon, miszerint bérbeadója fenyegeti őt azzal, hogy rá fogja törni a lakás ajtaját. Ezen adatok birtokában a BRFK Tevékenység-Irányítási Központ EDR rádióon keresztül adott utasítására (9 óra 20 perc) két rendőr érkezett a helyszínre 9 óra 28 perckor.

A járőrök a helyszínre kiérkezésüket követően kopogtak a panaszos lakásának ajtaján, aki beengedte őket, majd személyazonossága igazolása után elmondta, hogy a lakás bérbeadói a lakásba be akarnak menni, a panaszost az egyik bérbeadó – álláspontja szerint jogtalanul – rendszeresen zaklatja, melynek az okát nem tudja. A rendőrök tájékoztatták, hogy zaklatás miatt feljelentést tehet a Rendőrkapitányságon. Továbbá tájékoztatták, hogy bérlőként a birtokvédelem szabályai alapján nem köteles beengedni a bérbeadót a lakásba.

A panaszos felmutatta a bérleti szerződést, majd a lakás ablakából megmutatta az utcán várakozó bérbeadókat.

Ezt követően a rendőrök elhagyták a lakást, és a panaszos bezárta utánuk a lakás ajtaját.

A rendőrök a ház előtt felvették a kapcsolatot a bérbeadókkal. Elmondták, hogy ők is bejelentést tettek, és várták a rendőrök kiérkezését. A bérbeadók előadták, hogy nem várnak tovább a fizetési ígéretre, erőszakkal fognak bemenni a lakásba. A rendőrség tájékoztatta a bérbeadókat, hogy ha erőszakkal nyitják ki a lakás ajtaját, az büntetőjogi felelősséget von maga után.

Ekkor a rendőrök felajánlották, hogy a jelenlétükben rendezhetik vitájukat. Ahogy felmentek a lakáshoz, a panaszos kopogtatásra kinyitotta az ajtót, majd azt követően, hogy meglátta a bérbeadókat, rögtön be akarta azt zárni. Az egyik bérbeadó megtartotta az ajtót a kezével, hogy megakadályozza, hogy a panaszos azt bezárja. A kialakult hangoskodásban a rendőrök úgy nyilatkoztak, hogy pontosan nem tudják felidézni, hogyan is jutottak be a lakásba, de az tény, hogy ott már öten tartózkodtak.

Ezt követően a bérbeadó hangosan kérdőre vonta a panaszost, hogy miért nem tesz eleget fizetési kötelezettségének, vagy miért nem költözik ki a lakásból, de a panaszos kitért a válaszadás elől.

A bérbeadó megmutatta a rendőröknek a szerződés 10. pontját, amelyet megnéztek, és jogosnak találták a bérbeadó követelését, miszerint azonnal fel kell mondaniuk a szerződést.

A bérbeadó feldúltan viselkedett a rendőrök szerint, de nem nyúlt hozzá az ingóságokhoz, és nem akarta fizikálisan bántalmazni a panaszost. A panaszos félelmét kifejezve folyamatosan hátrált, de a bérbeadó nem ment irányába.

A panaszos kérte a rendőröket, hogy segítsenek neki, mert nem értette, miért akarják őt jogtalanul kirakni a lakásból a kiskorú gyermekével. A rendőrök ezért erőteljesen és

határozottan tájékoztatták a panaszost, hogy amiatt akarják a bérbeadók, hogy elmenjen a lakásból, mert aláírt egy szerződést, amit nem az abban foglaltak szerint teljesített.

Miután a panaszos és a bérbeadók is beszéltek az ügyvéddel, a panaszos elkezdett írni egy nyilatkozatot úgy, hogy közben a kezében tartotta a telefonját és azon keresztül beszélt az ügyvédjével. Annak tartalmát szóban közölték a rendőrökkel, miszerint a panaszos ügyvédjénél egy előre megbeszélte időpontban fognak megjelenni mindannyian, majd ott ügyvédi letétbe helyezik a fennmaradt bérleti díjat és a kifizetetlen közüzemi számlák összegét. A nyilatkozat egy példányban készült el, és azt a felek aláírták.

Az Rtv. 13. §. (2) bekezdésére tekintettel részrehajlás nélkül intézkedtek, részletesen meghallgatták a feleket, a körülményekre tekintettel – az érvényes bérleti szerződés alapján –, kifejtették jogi álláspontjukat, a felek megbékélésére törekedtek.

A panaszos a helyszínen nem jelezte, hogy problémája lenne a rendőri intézkedéssel.

A rendőrök tájékoztatták a panaszost panasztételi lehetőségeiről, de a panaszos nem figyelt a tájékoztatásra, és nem értette azt meg. A panaszos az intézkedés során nem jelezte, hogy panasszal szeretne élni.

Jelen intézkedéssel kapcsolatban szabálysértési- vagy büntetőeljárás nem indult.

A Rendőrkapitányságon lopás megalapozott gyanúja miatt indult büntetőeljárás, tekintettel arra, hogy a bérbeadó 2020. január 1-jén bejelentést tett és rendőri intézkedést kért, mivel azt tapasztalta, hogy a lakásból a volt bérlője rongálás nélkül eltulajdonított néhány tárgyat, mintegy 245.000 Ft értékben.

b) Az intézkedő rendőrök jelentései a fentiekhez képest az alábbi többlet információkat tartalmazzák:

A panaszos szerint a bérbeadó a rendőrök kiérkezése előtt felment a lakáshoz, és dörömbölni kezdett rajta, valamint többször be is ment, mikor a panaszos nem volt a lakásban.

A bérbeadó szerint a panaszos hónapok óta nem fizeti a lakbért, és mindig újabb hónap haladékot kér a fizetési kötelezettsége teljesítéséhez. A bérbeadó megmutatta a rendőröknek a bérleti szerződést, amelyből az volt kiolvasható, hogy felbontják a bérleti szerződést, és a panaszos önként hagyja el az ingatlant abban az esetben, ha 2019. december 17-ig nem teljesíti a bérleti díjat.

c) A Küldés leírása a következő releváns információkat tartalmazza:

A rendőrség álláspontja szerint bűncselekmény vagy szabálysértés nem történt. Ez polgári ügy volt, és nem tartozott a rendőrség hatáskörébe. A járőrök mindkét fél figyelmét felhívták, hogy békés úton rendezzék a vitáikat, amennyiben ezt maguk között nem tudják megtenni, tájékoztatták őket, hogy bíróság elé vihetik ügyüket. A felek ezt tudomásul vették, ennek ellenére hangos szóval, kiabálással igyekeztek érvényt szerezni igazuknak. A rendőrök a tettelegesség elkerülése érdekében a helyszínen maradtak, mivel azonban nem történt erőszak, nem avatkoztak közbe.

d) A Rendőrkapitányság által megküldött egyéb dokumentumok a panaszügy elbírálása szempontjából további releváns információt nem tartalmaznak, így azok ismertetésétől eltekintek.

A vizsgálat megállapításai

A panaszos sérelmezte a rendőri intézkedés elmulasztását, valamint a rendőri intézkedés részrehajló voltát.

Az ügy érdemében

1. A panaszos beadványában sérelmezte, hogy a rendőrök nem léptek fel az általa bérelt lakásba jogtalanul behatoló bérbeadókkal szemben.

A panaszos szerint azért tett bejelentést a rendőrségre, mert rendőri segítséggel akarta megakadályozni, hogy a lakásba a bérbeadók jogszerűtlenül bejussanak. Nem akarta beengedni a bérbeadót a lakásba, és a rendőrök úgy tájékoztatták, hogy nem is köteles ezt megtenni, de később, amikor a rendőrök feljöttek a bérbeadókkal együtt, a bérbeadó és felesége a rendőrök jelenlétében, a panaszos akarata ellenére bejutottak a lakásba. A panaszos megkérdezte a rendőröket, hogy bemehetnek-e a lakásba, és annyit közöltek, hogy beengedheti őket, ha akarja.

A Rendőrkapitányság által rendelkezésemre bocsátott dokumentumok tanúsága szerint, amint a rendőrök felmentek a bérbeadóval és feleségével együtt, a panaszos kopogtatásra kinyitotta az ajtót, majd azt követően, hogy meglátta a bérbeadókat, be akarta azt zárni. Ekkor a bérbeadó megtartotta az ajtót a kezével. A felek egyszerre beszéltek, kiabáltak, emiatt nem emlékeznek a rendőrök, hogy hogyan kerültek a lakásba, de az tény, hogy végül öten tartózkodtak bent. Erőszakos magatartásra ugyanakkor nem került sor.

Az Rtv. 1. §-a (2) bekezdése 1a) pontja szerint a rendőrség az Alaptörvényben, az e törvényben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében: általános nyomozó hatósági jogkört gyakorol, a büntetőeljárásról szóló törvényben meghatározottak szerint végzi a bűncselekmények felderítését, valamint a bűncselekményből származó vagyon visszaszerzését [...].

Az Rtv. 2. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőrség védelmet nyújt [...] a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, [...]. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.

Az Rtv. 11. §-ának (1) bekezdésének megfelelően a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni, az előjárója utasításainak – az e törvényben foglaltak figyelembevételével – engedelmeskedni, a közbiztonságot és a közrendet, ha kell, élete kockáztatásával is megvédeni.

Az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. [...]

Az Rtv. 39. § (1) bekezdése szerint a rendőr magánlakásba bebocsátás vagy hatósági határozat nélkül nem léphet be, illetve nem hatolhat be, [...].

A rendőrség intézkedési kötelezettségének tisztázása érdekében a következő jogszabályhelyeket tartom szükségesnek felhívni:

A magánlaksértés szabálysértés a Szabs. 166. § (1) bekezdése szerint így szól: „Aki másnak a lakásába, egyéb helyiségébe, vagy ezekhez tartozó bekerített helyre az ott lakónak vagy azzal rendelkezőnek akarata ellenére [...] bemegy [...] szabálysértést követ el.”

„A jogellenes bemenetel aktív magatartást, azaz erőszak nélküli belépést vagy behatolást jelent, amikor az elkövető teljes testével bejut a magánterületre az ott lakó (a rendelkezni jogosult) személy akarata vagy tiltása ellenére.” [Cserép Attila (et al.) (szerk.): Nagykommentár a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvényhez]

A lakáshasználati jog terjedelmének meghatározása kapcsán felhívom a korábbi Legfelsőbb Bíróság több döntésében kifejtett álláspontját: „A házi jog büntetőjogi védelme a lakáshasználatot megilleti a lakás tulajdonosával szemben abban az esetben is, ha az utóbbi – bizonyos mértékben méltányolható okból – a lakás használatának megszüntetésére és a lakás átadására hívta fel.” [733/2003. büntető elvi határozat] A „bírói gyakorlat kezdettől fogva egységes és következetes abban, hogy ha a lakás használója jogszerűen költözött a lakásba és ott is lakik, akkor megilleti a lakás használatához való jog, még akkor is, ha a benntartózkodásának jogcíme időközben megszűnt, így igényt tarthat az ún. házi jog büntetőjogi védelmére akár a lakás tulajdonosával szemben is. Az ő engedélye nélkül a hasonló módon ott lakón kívül más személy csak tűzoltás vagy más hasonló súlyú és szükségességű segítségnyújtás jogcímén mehet be a lakásba; a bemenetel minden más esetben jogellenes, függetlenül attól, hogy van-e a behatolónak valamilyen jogcíme erre vagy nincs. Mindebből az következik, hogy az ott nem lakó – legyen az bár maga a lakás tulajdonosa – az esetleg meglévő jogos érdekét is csak más módon érvényesítheti jogszerűen. A szóban levő bűncselekmény jogi tárgya a házi jog; a büntetőjogi védelem a lakás tényleges használóját, birtokosát megilleti még abban az esetben is, ha a használat jogszerűsége a cselekmény elkövetésekor már megszűnt (természetesen abban az esetben, ha a használat eredetileg jogszerű volt).” [EBH 2002.733.]

A rendelkezésre álló információk alapján annyi mondható el, hogy a panaszos és bérbeadói hangos vitába keveredtek a helyszínen, a rendőrök pedig nem tudták felidézni, hogy hogyan jutottak be a bérbeadókkal együtt a lakásba, ugyanakkor a panaszos – saját álláspontja szerint is – végül hozzájárult ahhoz, hogy a rendőrök és a bérbeadók is belépjenek a lakás területére, így a bérbeadók lakásba jutása nem volt jogsértő. A rendőrök álláspontja szerint a cél az volt, hogy a felek békés vitarendezését elősegítsék.

A fentieknek megfelelően – figyelemmel különösen a panaszos hozzájárulására – nem merült fel olyan körülmény, amely a bérbeadókkal szemben, a lakásba való bejutás vonatkozásában intézkedési kötelezettséget keletkeztetett volna, így erre tekintettel a panaszos alapvető jogát érintő visszásság nem történt.

2. A panaszos beadványában sérelmezte, hogy a rendőrök nem tettek eleget az intézkedési kötelezettségüknek, amikor a segítségüket kérte a bérbeadó erőszakos fellépésével szemben.

A panaszos beadványa szerint a lakás bérbeadója erőszakosan lépett fel vele szemben, be akarta lökni a házba, kiabált a panaszossal a rendőrök jelenlétében is, és utasította, hogy azonnal hagyja el a lakást. A bérbeadó elkezdte dobálni a panaszos személyes dolgait. Amikor a panaszos a szétdobált dolgokat össze akarta szedni, a bérbeadó meg akarta ütni őt, de a bérbeadó felesége elkapta a lendülő kezét, hogy ne tegyen ilyet. A panaszos állítása szerint hiába kérte

többször az intézkedő rendőrök segítségét, pusztán annyit közöltek vele, hogy „asszonyom nem segítünk, mert jogtalanul tartózkodik az ingatlanban”.

A Rendőrkapitányság által rendelkezésemre bocsátott dokumentumok tanúsága szerint bűncselekmény vagy szabálysértés nem történt. Ez polgári jogi jogvita volt, amely nem tartozik a rendőrség hatáskörébe. A járőrök mindkét fél figyelmét felhívták, hogy békés úton rendezzék a vitáikat, valamint tájékoztatták őket arról, hogy amennyiben ezt maguk között nem tudják megtenni, bíróság elé vihetik ügyüket. A felek ezt tudomásul vették, ennek ellenére hangos szóval, kiabálással adtak hangot sérelmeiknek. A rendőrök a tettegesség elkerülése érdekében a helyszínen maradtak. A bérbeadó feldúltan viselkedett a rendőrök szerint. Nem nyúlt hozzá az ingóságokhoz, és nem akarta bántalmazni a panaszost. A panaszos félelmét kifejezve folyamatosan hátrált, de a bérbeadó nem ment irányába. Mivel nem történt erőszak, ezért nem léptek közbe a rendőrök. A panaszos a rendőrök felé fordulva kért segítséget. A rendőrök tájékoztatták panaszost, hogy az általa aláírt bérleti szerződésben foglaltakat köteles betartani.

E körben is releváns a már hivatkozott Rtv. 1. §-a (2) bekezdése 1a. pontja, 2. §-ának (1) bekezdése, 11. §-ának (1) bekezdése, valamint 13. §-ának (1) bekezdése.

A Szolgálati Szabályzat 9. §-ának megfelelően a rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy – jogszabály által meghatározott esetekben – helyszíni bírságot szab ki, vagy helyszíni bírság kiszabása helyett – ha a szabálysértési eljárásról szóló törvényben megállapított feltételek fennállnak – szóbeli figyelmeztetést alkalmaz.

A rendőrség intézkedési kötelezettségének tisztázása érdekében az alábbi jogszabályhelyeket tartom szükségesnek felhívni:

A Szabs. tv. 177. § (1) bekezdés b) pontja szerint, aki ötvenezer forintot meg nem haladó kárt okozva [...] szándékos rongálást [...] követ el, úgyszintén, aki e cselekmények elkövetését megkísérli, szabálysértést követ el.

A Kommentár ekképpen jellemzi a Szabs. tv. vonatkozó rendelkezését: „A rongálás a dolog állagsérelmét jelenti, ami lehet részleges vagy teljes értékcsökkenés. Részleges a rongálódás, ha a dolog javítás után az eredeti rendeltetésének megfelelően még használható. A rongálás szélső értéke a megsemmisülés, az olyan mérvű és jellegű károsítás, amelynek következtében a dolog nem állítható vissza az eredeti állapotába, vagy nem használható a korábbi rendeltetésének megfelelő célra” [Cserép Attila (et. al) (szerk.): Nagykomentár a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvényhez]

A Btk. 164. §-ának (1) bekezdése szerint, aki más testi épségét vagy egészségét sérti, testi sértést követ el.

A Kommentár szerint „A bűncselekmény jogi tárgya a más személy testi épségének és egészségének sérthetlenségéhez fűződő társadalmi érdek. Az Alaptörvény XX. cikk (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van a testi és lelki egészséghez. [...] A bűncselekmény eredménye a testi épség vagy egészség sértése, azaz sérülés vagy betegség okozása. A testi épség megsértésének fogalma alá tartozik minden olyan magatartás, amely a testrészek, a test szerveinek, szöveteinek épségét sérti (éles elmettszódás, repedés, roncsolódás, zúzódás). [...] Kísérlet valósul meg, ha testi sértés okozására irányuló elkövetési magatartás szándékos megvalósítása ellenére az elkövetői szándéknak megfelelő eredmény elmarad.” [Karsai Krisztina (szerk.): Nagykomentár a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvényhez]

A vonatkozó jogszabályhelyek ismertetését követően leszögezem, hogy valamely cselekmény tényállásszerűségét kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálom. Az Rtv.-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis az alapvető jogok biztosja nem veheti át a bünyügyi hatóság szerepét, azonban ha nem végezném el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény értékelését az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki.

Eltérőek az álláspontok abban a tekintetben, hogy a bérbeadók bármelyike a panaszos dolgaihoz ért volna, azokban kárt okozott volna, illetve vele szemben fizikai erőszakot alkalmazott volna (vagy ezt megkísérelte volna). A rendelkezésre álló információk szerint biztosan csak az állapítható meg, hogy hangos szóváltás volt a panaszos és bérbeadói között.

A panaszos és a rendőrségi álláspontok között ellentmondás feszül, amely ellentmondást feloldani nem lehet, így e panaszelem tekintetében a panaszos alapvető jogát érintő visszásság fennállásáról nem áll módomban állást foglalni.

3. A panaszos sérelmezte, hogy kényszer hatása alatt kellett megírnia egy nyilatkozatot, amellyel szemben a rendőrök nem léptek fel, és amely kényszeret erősítette a rendőrök jelenléte is.

A panasz szerint a bérbeadó – a rendőrök jelenlétét kihasználva – lediktált egy nyilatkozatot a panaszosnak, amit teljesített a panaszos azért, hogy őt ne kényszerítsék az ingatlan elhagyására, valamint hogy személyes tárgyait ne vigye el a bérbeadó.

A Rendőrkapitányság által rendelkezésre bocsátott dokumentumok tanúsága szerint, miután a panaszos és a bérbeadók is beszéltek az ügyvéddel, a panaszos elkezdett írni egy nyilatkozatot úgy, hogy közben a kezében tartotta a telefonját és azon keresztül beszélt az ügyvédjével.

Az Rtv. 2. §-ának (1) bekezdésének megfelelően rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.

Ennek értelmében tehát a rendőrségnek az intézkedése során mindig figyelemmel kell lennie arra, hogy az Alaptörvényben megfogalmazott alapvető jogok érvényesülni tudjanak.

A panaszos szerint kényszer hatása alatt írta meg a nyilatkozatot, amely állapotot a rendőrök jelenléte idézett elő.

A Btk. 195. §-a szerint, aki mást erőszakkal vagy fenyegetéssel arra kényszerít, hogy valamit tegyen, [...] és ezzel jelentős érdeksérelmet okoz, ha más bűncselekmény nem valósul meg, büntettet követ el.

A Kommentár szerint: „A kényszerítés jogi tárgya az egyén általános cselekvési szabadsága. [...] Az elkövető cselekménye az egyén tág értelemben vett cselekvési szabadságát [...] sérti. Az elkövetési magatartás a kényszerítés, azaz olyan külső ráhatás a passzív alanyra, amely őt a cselekvési szabadságától megfosztja, vagy abban korlátozza azáltal, hogy az elkövető akaratának megfelelő magatartás tanúsítását éri el. A ráhatás arra irányulhat, hogy a kikényszerített érdeksérellemmel járó, de bűncselekményt meg nem valósító magatartást tanúsítson. Az elkövetés módja az erőszak vagy a fenyegetés alkalmazása, ami akár akaratot törő, akár akaratot hajlító hatású lehet. A kényszerítés materiális bűncselekmény, eredménye a jelentős érdeksérellem, amely lehet a magánérdek vagy a közérdek sérelme is. A magánérdek

sérelme jelentkezhethet [...] kifejezetten anyagi jellegű sérelemként is.” [Karsai Krisztina (szerk): Nagykommentár a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvényhez]

A vonatkozó jogszabályhelyek ismertetését követően leszögezem, hogy valamely cselekmény tényállásszerűségét kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálom. Az Rtv.-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis az alapvető jogok biztosa nem veheti át a büntügyi hatóság szerepét, azonban ha nem végezném el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény értékelését az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki.

A rendőrségi álláspont szerint az intézkedő rendőrök célja a felek közti vita békés rendezése volt, azért maradtak a helyszínen, hogy ne alakuljon ki a panaszos és a bérbeadók között tettelegesség, és hogy a polgári jellegű vitát egy megállapodással tudják rendezni a felek. A kérdéses nyilatkozatot a panaszos valóban a rendőrök jelenlétében fogalmazta meg, ugyanakkor sem a panasz sem pedig a Rendőrkapitányság által rendelkezésre bocsátott dokumentumok tartalma nem támasztja alá, hogy ezt tényállásszerű kényszerítés hatása alatt tette volna. Az a körülmény, hogy egy vitás helyzet rendezéséhez a felek joghatás kiváltására alkalmas nyilatkozatot tesznek rendőri jelenléttel, önmagában nem jelentheti automatikusan azt, hogy a rendőrök részéről tényállásszerű magatartás valósult volna meg (jelen esetben a rendelkezésre álló információk is azt erősítik, hogy a panaszos önszántából, ügyvédje segítségével a vita rendezése érdekében fogalmazott meg nyilatkozatot).

A fentieknek megfelelően úgy foglaltam állást, hogy nem volt olyan körülmény, amely a rendőrség oldalán intézkedési kötelezettséget keletkeztetett volna, illetve az intézkedő rendőrök jelenléte sem okozott a panaszos számára visszás helyzetet, így e tekintetben a panaszos alapvető jogát érintő visszásság nem történt.

4. A panasz összességében részrehajló rendőrségi intézkedésre utalt.

A panaszos szerint meghallgatták a véleményét a rendőrök, ezután lementek a lakás elé, és meghallgatták a bérbeadót is. Megnézték a bérleti szerződésben foglalt feltételeket, és az egyéb dokumentumokat, hogy megbizonyosodjanak azok tartalmáról. A később kialakult hangos szóváltás közben ugyanakkor hiába kért a panaszos segítséget a rendőröktől, csupán annyit mondtak, hogy „asszonyom nem segítünk, mert jogtalanul tartózkodik az ingatlanban”.

A rendőrségi dokumentumok tanúsága szerint először tájékoztatták a feleket, hogy ez polgári jogi jogvita, és nem tartozik a rendőrség hatáskörébe. A rendőrök mindkét fél figyelmét felhívták, hogy békés úton rendezzék a vitáikat, valamint tájékoztatták őket, hogy amennyiben ezt maguk között nem tudják megtenni, bíróság elé vihetik ügyüket. A rendőrség a bérbeadók kérésére megismerte a bérleti szerződés 10. pontját, amely alapján jogosnak találták a bérbeadók követelését, miszerint azonnal fel kell mondania a panaszosnak a bérleti szerződést. A panaszos kérte a rendőröket, hogy segítsenek neki, mert nem értette, miért akarják őt jogtalanul kirakni a lakásból a kiskorú gyermekével. A rendőrök ezért erőteljesen és határozottan elmondták neki, hogy azért, mert aláírt egy szerződést, amit az abban foglaltak szerint kell teljesíteni, és amelynek panaszos nem tett eleget.

Az Rtv. 13. § (2) szerint a rendőr köteles a törvény rendelkezésének megfelelően, részrehajlás nélkül intézkedni.

Az intézkedő rendőr feladatkörén még a – magánérdek védelme alapján teljesített – segítségnyújtás körében sem terjeszkedhet túl, nem veheti át más állami szerv (pl. jegyző, bíróság, más hatóság) szerepét, felvilágosítási kötelezettsége pedig – a tőle elvárhatóság

követelményének figyelembevételével – az adott helyzetben tanúsítandó jogkövető magatartáshoz szükséges alapvető információk megadására szorítkozik, de semmiképpen sem magánjogi viták ügydöntő rendezésére.

A rendelkezésemre álló információk szerint az intézkedő rendőrök – a felek közötti jogvita megismerését követően – felhívták ugyan a panaszos figyelmét a szerződésből eredő kötelezettségeire, ugyanakkor nem alkalmaztak kényszert annak érdekében, hogy a panaszos esetleg elmaradt teljesítését kikényszerítsék. Mindezen túl tájékoztatták a feleket a békés vitarendezés és jogérvényesítés módjairól.

A fentieknek megfelelően úgy foglaltam állást, hogy a rendőrök intézkedésük során nem voltak részrehajlók, így e tekintetben a panaszos alapvető jogát érintő visszásság nem történt.

Budapest, 2020. ...